

На основу члана 32 Закона о локалној самоуправи („Сл. гласник РС“, број 129/07) и члана 40 и 105 Статута општине Кула - пречишћен текст ("Сл. лист општине Кула", број 7/13) Скупштина општине Кула на седници одржаној 19.03.2014. године, донела је

О Д Л У К У

О УСВАЈАЊУ ЕВРОПСКЕ ПОВЕЉЕ О РОДНОЈ РАВНОПРАВНОСТИ НА ЛОКАЛНОМ НИВОУ

Члан 1.

Овом Одлуком усваја се Европска Повеља о родној равноправности као програмски основ за планирање у области родне равноправности на локалном нивоу.

Члан 2.

Акциони план за побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности у општини Кула 2012.-2016. године који је општина Кула урадила у оквиру програма UN WOMEN (Унапређивање женских економских и социјалних права у Србији) пратиће методологију и стандарде Европске Повеље.

Члан 3.

Локални акциони план за побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности у општини Кула 2012.-2016. године ће бити усклађен са стратешким правцима дефинисаним Националном стратегијом за побољшање положаја жена и унапређивање родне равноправности и самим тим и са Акционим планом за њено спровођење у периоду од 2010. до 2015. године.

Члан 4.

Средства за имплементацију Локалног акционог плана за побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности у општини Кула, биће одређена Одлуком о буџету општине.

Члан 5.

Доношење свих оперативних одлука неопходних за израду Плана до његовог усвајања од стране Скупштине општине Кула су у надлежности Општинског већа општине Кула.

Члан 6.

Општина Кула је обавезна да обавести Савет Европских општина и Региона (Council of European Municipalities and Regions) и Сталну конференцију градова и општина о усвајању Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу.

Члан 7.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у "Службеном листу општине Кула".

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Кула
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ
Број: 01-020-23/2014
19.03.2014. године
КУЛА

ПРЕДСЕДНИЦА СКУПШТИНЕ
Снежана Мркајић

Европска повеља о родној равноправности на локалном нивоу

За локалне и регионалне управе, у циљу усмеравања њихових снага и партнерстава ка постизању веће равноправности

Повељу саставио и представио Савет европских општина и региона са партнерима

Увод

Европска Повеља о родној равноправности на локалном нивоу намењена је локалним и регионалним управама Европе, које се њеним потписивањем, јавно обавезују да ће следити принципе родне равноправности и спроводити одредбе прописане Повељом у својим срединама.

У циљу пружања подршке примени ових принципа, свака потписница Повеље ће припремити Акциони план, који ће одређивати приоритете, активности и средства за његово спровођење. Потписнице ће такође бити у обавези да се повежу са свим релевантним институцијама и организацијама у својој земљи како би на најбољи могући начин промовисале најбоље праксе у погледу истинске равноправности.

Повеља је састављена у оквиру циљева пројекта (2005-2006) Савета европских општина и региона у сарадњи са доле наведеним партнерима. Пројекат је финансирала Европска комисија, кроз свој Пети програм родне равноправности.

Родна равноправност представља фундаментално право за све и од суштинског је значаја за сваку демократску средину. Да би ово право било остварено, оно мора бити не само препознато с правне стране, већ и успешно примењено на све аспекте политичког, економског, друштвеног и културног живота.

Упркос бројним примерима званичног признања и помака на том пољу, родна равноправност још увек није присутна у свакодневном животу. У пракси, жене и мушкарци немају иста права. Друштвене, политичке, економске и културне неједнакости су и даље присутне - пример за то су разлике у платама и неједнака заступљеност у политичком животу.

Ове неравноправности резултат су друштвено условљених родних улога, насталих на основу бројних стереотипа који су присутни у породици, образовању, култури, медијима, сфери рада, и организацији друштва... у многим областима у којима је могуће деловати кроз усвајање новог приступа и увођење структуралних промена.

Локална и регионална власт, будући да представљају нивое власти са којима су грађани у најнепосреднијем контакту, најпогодније су тле за борбу против упорног ширења неравноправности, као и за промовисање истински равноправног друштва. Оне су у позицији да кроз надлежности и сарадње са најразличитијим локалним актерима, предузму конкретне кораке ка постизању равноправности између жена и мушкараца.

Принцип супсидиарности је од посебног значаја за практичну примену права на родну равноправност. Овај принцип се односи на све нивое власти - европску, државну, регионалну или локалну. Иако се одговорности локалних и регионалних власти разликују широм Европе, заједничко им је да могу и морају играти позитивну улогу у промоцији равноправности у пракси и на тај начин утицати на свакодневни живот својих грађана.

Начела локалне и регионалне самоуправе су такође уско повезана са принципом супсидијарности. Европска повеља о локалној самоуправи Савета Европе из 1985. године, коју је потписала и ратификовала већина европских земаља, ставља акценат на *"право и способност локалних власти да у складу са законом регулишу и управљају знатним делом јавних послова у складу са интересом локалног становништва."* Спровођење и промовисање права на равноправност мора представљати срж овог концепта локалне самоуправе.

Локална и регионална демократска власт мора изабрати најбоља решења по питању најважнијих аспеката свакодневног живота као што су становање, сигурност, јавни саобраћај, сфера рада или здравство.

Такође, веће учешће жена у развоју и спровођењу јавних политика на локалном и регионалном нивоу власти омогућава да њихово животно искуство, способност и креативност буду узети у обзир.

Ако желимо да створимо друштво засновано на равноправности, веома је важно да локална и регионална власт узму у обзир родни аспект при креирању стратегија, вођењу својих организација, као и у свакодневној пракси. А у данашњем и сутрашњем свету, право на

равноправност између мушкараца и жена је такође кључ нашег економског и друштвеног успеха - не само на европском и државном нивоу, већ и на нивоу региона, у градовима и у локалним заједницама.

Савет европских општина и региона, као и његов одбор жена изабраних представница локалних и регионалних власти, већ дуги низ година активно промовишу равноправност жена и мушкараца на локалном и регионалном нивоу. У 2005. години, Савет је покренуо конкретну иницијативу намењену локалним и регионалним властима у Европи: "град за равноправност". Промоцијом добрих пракси одређених европских градова и општина, иницијатива "град за равноправност" предлаже начине спровођења стратегија које се тичу родне равноправности на локалном и регионалном нивоу. Ова Повеља се надовезује на та достигнућа.

Улога локалних и регионалних управа у промоцији родне равноправности је утврђена Светском декларацијом Међународног савеза локалних власти (ИУЛА) о "женама у локалној управи" која је усвојена 1998. године. Један од главних циљева нове светске организације, Уједињени градови и локалне власти, управо је равноправност између жена и мушкараца.

ПРЕАМБУЛА

Савет европских општина и региона, који представља европске локалне и регионалне управе, сарађује са следећим партнерима:

Национална асоцијација општина у републици Бугарској (National Association of

Municipalities in the Republic of Bulgaria) Савез кипарских општина

Савез градова и заједница Републике Чешке (SMO CR) Асоцијација финских локалних и регионалних власти Француски сектор CEMR (AFCCRE)

Немачки сектор CEMR (RGRE)

Централни савез општина и заједница Грчке (KEDKE) Мађарска национална асоцијација локалних власти (TOOSZ) Италијански сектор CEMR (AICCRE)

Тосканска федерација AICCRE

Асоцијација градова и општина Луксембурга (SYVICOL) Асоцијација градова Пољске (ZMP)

Шпанска федерација општина и покрајина (FEMP) Баскијска асоцијација општина (EUDEL)

Град Беч

Град Сен Жан де ла Руел Град Франкфурт на Мајни Град Картагина

Град Валенсија

Агенција за време и мобилност Белфорт-Монбејар

Стални одбор евро-медитеранског партнерства локалних и регионалних власти (COPPEM)

Имајући на уму да су Европска заједница и унија утемељене на фундаменталним правима и слободама укључујући и залагање за родну равноправност, као и да је европско законодавство основа напретка постигнутог у овој области у Европи;

Позивајући се на међународни правни оквир за људска права Уједињених нација и посебно на Општу декларацију о људским правима и Конвенцију о елиминацији свих облика дискриминације жена, усвојену 1979. године;

Наглашавајући битан допринос Савета Европе промоцији равноправности жена и мушкараца и локалне самоуправе;

Узимајући у обзир да равноправност жена и мушкараца подразумева жељу да се спроведу активности на три додатна аспекта за њено постизање, тј. елиминација директне неравноправности, искорењивање индиректне неравноправности и изградња политичке, правне и друштвене средине која ће подржавати проактивни развој равноправне демократије;

Осуђујући јаз између де јуре препознавања права на равноправност и стварне и успешне примене тог права;

Имајући у виду да локалне и регионалне управе у Европи играју и морају играти кључну улогу у примени права на равноправност својих грађана и становника, нарочито жена и мушкараца, у свим доменима њихове одговорности;

Имајући у виду да је равноправно учешће и присуство жена и мушкараца у управи и на водећим позицијама од суштинског значаја за демократију;

Водећи се примером Конвенције о елиминацији свих облика дискриминације жена из 1979. године, Пекиншком декларацијом и платформом за активности УН из 1995., и Резолуцијом 23. специјалне седнице Генералне скупштине из 2000. (Пекинг + 5), Повељом основних права Европске уније, Препорукама Савета из децембра 1996. о равноправном учешћу жена и мушкараца у процесима одлучивања и Светском декларацијом међународне уније локалних власти о женама у локалној управи, из 1998;

Са жељом да обележи 25. годишњицу ступања на снагу Конвенције УН о елиминацији свих облика дискриминације жена септембра 1981. године, доноси ову Европску повељу о равноправности жена и мушкараца на локалном нивоу и позива локалне и регионалне управе у Европи да потпишу и спроведу ову Повељу.

І ДЕО

НАЧЕЛА

Потписнице ове Повеље о равноправности жена и мушкараца на локалном нивоу препознају следећа начела као фундаментална за наше активности:

1. Равноправност жена и мушкараца је фундаментално право

Локалне и регионалне управе морају ово право спроводити у свим доменима своје одговорности, укључујући обавезу да елиминишу све облике дискриминације, била она директна или индиректна.

2. Да би родна равноправност била загарантована, морају се решавати питања вишеструке дискриминације и неповољног положаја

Вишеструка дискриминација и неповољни положај базирани на, осим родним, разликама у раси, боји коже, етничкој и друштвеној припадности, генетским карактеристикама, језику, вери или уверењима, политичком или другом мишљењу, припадности националној мањини, имовини, рођењу, инвалидитету, старости, сексуалној оријентацији или друштвено-економском статусу, морају такође бити узети у обзир приликом решавања питања равноправности између жена и мушкараца.

3. Подједнако учешће жена и мушкараца у процесима одлучивања је предуслов за демократско друштво

Право на равноправност жена и мушкараца захтева да локалне и регионалне власти предузму све одговарајуће мере и усвоје све потребне стратегије у циљу промовисања подједнаке заступљености и учешћа жена и мушкараца у свим сферама управе.

4. Елиминисање родних стереотипа је од кључног значаја за постизање равноправности између жена и мушкараца

Локалне и регионалне власти морају подстицати елиминацију стереотипа и препрека на којима се темеље неједнакости у погледу статуса и положаја жена и који доводе до неједнаког вредновања улога жена и мушкараца у политичком, економском, друштвеном и културном смислу.

5. Укључивање родне перспективе у све активности локалне и регионалне управе је неопходно у процесу побољшања равноправности између жена и мушкараца

Принцип родне равноправности мора бити узет у обзир приликом састављања стратегија, метода и инструмената који утичу на свакодневни живот локалног становништва - на пример, кроз примену техника увођења принципа родне равноправности у јавне политике (на енглеском: *gender mainstreaming*)¹ и родно одговорних буџета². Искуство жена на локалном нивоу, укључујући и њихове животне и радне услове, морају бити анализирани и узети у обзир.

6. Акциони планови и програми за које су обезбеђена одговарајућа средства неопходан су алат за унапређивање родне равноправности

Локалне и регионалне управе морају саставити акциони план и програм равноправности, који укључује и довољно финансијских и људских ресурса који су потребни за његово спровођење. Ова начела чине основу одредаба наведених у III делу овог документа.

¹ 'Увођење принципа родне равноправности у јавне политике' или *gender mainstreaming*: у јулу

1997. године, Савет УН за економију и друштво (ЕЦОСОЦ) дефинисало је концепт *gender mainstreaming*-а на следећи начин: "...подразумева процес процењивања последица сваке планиране акције, укључујући законодавство, политике и програме, по жене и мушкарце, у свим областима и на свим нивоима. То је стратегија која узима у обзир интересе и искуства жена и мушкараца, и интегрише их у процесе креирања, реализације, мониторинга и евалуације политика и програма у свим политичким, економским и друштвеним сферама, тако да жене и мушкарци остварују равноправну добробит и неравноправност се не репродукује. Крајњи циљ је остваривање родне равноправности". Цитирано у: *Ка политици родног буџетирања у Војводини*, Покрајински секретаријат за рад, запошљавање и равноправност полова: 2009, стр. 8.

2 Родно буџетирање (*gender budgeting*), дефиниција Савета Европе: "Родно буџетирање представља увођење принципа родне равноправности у буџетске процесе. Оно подразумева родно засновану процену буџета, укључивање родне перспективе на свим нивоима буџетског процеса и реструктурирање прихода и расхода у циљу унапређења родне равноправности". Цитирано у: Ка политици родног буџетирања у Војводини, Покрајински секретаријат за рад, запошљавање и равноправност полова: 2009, стр. 8.

II ДЕО

ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ПОВЕЉЕ И ЊЕНИХ ОДРЕДАБА

Потписнице се обавезују да ће предузети следеће кораке у циљу имплементације одредаба ове Повеље:

(1) Свака потписница Повеље ће, у прихватљивом временском оквиру (не више од две године од датума потписивања) развити и усвојити Акциони план равноправности и надаље га примењивати.

(2) Акциони план равноправности ће дефинисати циљеве и приоритете потписница, затим мере планиране за спровођење, као и додељена средства за спровођење Повеље и њом прописаних циљева. План ће такође дефинисати и време за имплементацију. Ако потписник већ поседује Акциони план равноправности, у том случају ће га само ускладити са релевантним питањима која се обрађују у Повељи.

(3) Свака потписница ће вршити детаљне консултације пре усвајања свог Акционог плана равноправности, а након усвајања ће га и представити различитим странама. Такође ће редовно извештавати јавност о напретку постигнутом кроз имплементацију плана.

(4) Свака потписница ће вршити ревизију свог Акционог плана у складу са ситуацијом и саставиће план за сваки наредни период.

(5) Свака потписница се слаже да ће у начелу деловати у складу са одговарајућим системом евалуације који ће бити успостављен како би се омогућила процена напретка у спровођењу ове Повеље, као и да пружи помоћ локалним и регионалним управама широм Европе при међусобној размени искустава о ефектним начинима постизања веће равноправности између жена и мушкараца. Потписница ће такође омогућити да њен Акциони план и сви други релевантни јавни материјали буду доступни у те сврхе.

(6) Свака потписница ће писмено обавестити Савет европских општина и региона о потписивању Повеље и датуму потписивања, као и контакту за будућу сарадњу везану за Повељу.

III ДЕО ДЕМОКРАТСКА ОДГОВОРНОСТ

Члан 1.

(1) Потписница признаје да је право на равноправност жена и мушкараца фундаментални предуслов демократије и да демократско друштво не може приуштити да се способност, знање, искуство и креативност жена занемари. С тим у вези, потписница мора на основу равноправности обезбедити укључење, присуство и учешће жена из различитих миљеа и старосних група у све сфере политичког и јавног одлучивања.

(2) Потписница, као демократски изабрано тело одговорно за обезбеђивање благостања својих грађана и области, обавезује се да ће се залагати и унапредити практичну примену овог права у свим сферама активности - као демократски представник локалне заједнице, тело које обезбеђује и пружа услуге, планира и регулише, као и у својству послодавца.

ПОЛИТИЧКА УЛОГА

Члан 2.

Политичко учешће

(1) Потписница признаје једнако право жена и мушкараца да гласају, буду кандидати и врше функцију на коју су изгласани.

(2) Потписница признаје једнако право жена и мушкараца да учествују у изради и спровођењу стратегија, да врше јавне функције и све друге функције на свим нивоима управе.

(3) Потписница признаје принцип подједнаког учешћа у свим изабраним и јавним управним органима.

(4) Потписница се обавезује да ће предузети све прихватљиве мере у циљу обезбеђивања подршке свим горе наведеним правима и принципима, укључујући:

- Подстицање жена да се пријављују за гласање, да користе своја гласачка права и да се кандидују за јавну функцију;
 - Подстицање политичких партија и група да усвоје и спроведу начела подједнаког учешћа жена и мушкараца;
 - Подстицање политичких партија и група да предузму све законске кораке, чак и усвајањем квота тамо где је потребно, како би се повећао број кандидованих, а потом и изабраних представница у локалним телима;
 - Регулисање сопствених процедура и стандарда пословања, тако да потенцијални кандидати и изабрани представници/це не буду стављени у неповољан положај због стереотипних облика понашања и језика, или узнемиравања;
 - Усвајање мера које омогућују изабраним представницима да ускладе свој приватни, пословни и јавни живот, на пример, обезбедивши такав распоред радних обавеза и метода да сваки изабрани представник или представница има прилику да у потпуности учествује.
- (5) Потписница се обавезује да ће промовисати и примењивати начела једнаког учешћа жена и мушкараца у својим управним и саветодавним органима, као и екстерним телима. Међутим, тамо где тренутно не постоји једнако учешће жена и мушкараца, управа ће спровести горе наведено по ништа мање повољном основу за мањински пол од тренутног односа између полова.
- (6) Потписница се даље обавезује да ће обезбедити да ниједна јавна или политичка позиција на коју бира или поставља представника није, у начелу или пракси, ограничена или предвиђена за само један род, због стереотипних ставова.

Члан 3.

Учешће у политичком и грађанском животу

- (1) Потписница признаје право грађана да учествују у раду јавних послова као фундаментално демократско начело, као и то да жене и мушкарци имају право подједнаког учешћа у управи и јавном животу њихових региона, општина, и локалних заједница.
- (2) У односу на различите облике учешћа у јавним пословима, на пример преко саветодавних одбора, савета суседа, електронског учешћа или вежби планирања учешћа, потписница се обавезује да ће се залагати за равноправно учешће жена и мушкараца у пракси. Тамо где постојећи облици учешћа не воде до поменуте равноправности, потписница се обавезује да ће развити и тестирати нове методе.
- (3) Потписница се обавезује да ће промовисати активно учешће у свом политичком и грађанском животу жена и мушкараца из свих сектора заједнице, нарочито оних жена и мушкараца из мањинских група који иначе не би били укључени.

Члан 4.

Јавно обавезивање на равноправност

- (1) Потписница ће се као демократски вођа и представник своје заједнице и територије, формално јавно обавезати да ће спроводити принципе равноправности између жена и мушкараца на локалном нивоу, укључујући:
- Објаву потписивања ове Повеље, а затим и дебате и усвајања од стране свог највишег представничког тела;
 - Обавезивање да ће испунити све одредбе ове Повеље и да ће јавно подносити редовне извештаје о постигнутом напретку при спровођењу свог Акционог плана за равноправност;
 - Обавезивање да ће потписница и њени изабрани чланови бити доследни и подржавати обрасце доброг понашања, у односу на родну равноправност.
- (2) Потписница ће у току свог демократског мандата настојати да подстакне друге политичке и јавне институције и приватна тела као и грађанске организације, да се прикључе практичној примени права на родну равноправност.

Члан 5.

Сарадња са партнерима на обезбеђивању равноправности

- (1) Потписница ће сарађивати са свим својим партнерима, од државног и приватног сектора до организација цивилног друштва, како би се обезбедила већа равноправност између жена и мушкараца у свим животним аспектима у тој области.

(2) Потписница ће се консултовати са својим партнерским телима и организацијама, укључујући и своје друштвене partnere, око развоја и израде свог Акционог плана за равноправност као и других важних питања везаних за равноправност.

Члан 6.

Супротстављање стереотипима

(1) Потписница се обавезује да ће, колико је то могуће, спречавати и борити се против предрасуда, пракси и употребе језика и представа базираних на идеји супериорности или инфериорности једног од два пола, или на стереотипним улогама жена или мушкараца.

(2) С тим у вези, потписница ће се постарати да је њена јавна и интерна комуникација потпуно у складу са овом одредбом, као и да промовише позитивне родне примере и визуелне представе.

(3) Потписница ће такође помоћи свом особљу, кроз тренинге и друга средства, да препозна и елиминише стереотипне ставове и понашања, и према томе прилагоди обрасце понашања.

(4) Потписница ће спровести активности и кампање у циљу подизања свести грађана о штетној улози родних стереотипа у постизању равноправности између жена и мушкараца.

Члан 7.

Добра управа и саветовање

(1) Потписница признаје право жена и мушкараца да се њихова питања решавају равноправно, непристрасно, правично и у прихватљивом року, укључујући:

- Право да се њихова реч чује пре доношења било какве индивидуалне одлуке неповољне по њих;

- Дужност надлежног органа да образложи своју одлуку;

- Право на информацију од важности о стварима које се на њих односе.

(2) Потписница прихвата да ће се широм сфере њених надлежности, квалитет стратегија и управљања највероватније побољшати уколико сви на које се оне односе буду имали прилику да у одлучујућој фази буду консултовани, као и да је важно да женама и мушкарцима у пракси буде дат једнак приступ релевантним информацијама и подједнака могућност реаговања.

(3) Потписница се стога обавезује да ће спроводити следеће кораке уколико се укаже потреба:

- Омогућити да план пружања информација уврсти потребе жена и мушкараца, укључујући и њихове методе приступа информацијама и комуникационим технологијама;

- Тамо где ће доћи до консултација, да онима чији ставови имају најмање прилике да се чују буде омогућено равноправно учешће у процесу консултација, као и да ће се спровести законите активности које ће омогућити да се то заиста и догоди;

- По потреби обављати посебне консултације за жене.

ОПШТИ ОКВИР ЗА РАВНОПРАВНОСТ

Члан 8.

Опште одредбе

(1) Потписница ће, у складу са својим надлежностима, признати, поштовати и примењивати релевантна права и принципе равноправности између жена и мушкараца и борити се против неповољног положаја и дискриминације на основу припадности полу.

(2) Одредбе прописане овом Повељом примењују се на потписницу само тамо где оне или њихови релевантни аспекти, потпадају под њене правне моћи.

Члан 9.

Родна процена/анализа

(1) Потписница се обавезује, у складу са својим надлежностима, да ће вршити родну процену³, као што је утврђено овим Чланом.

(2) У ту сврху, потписница ће саставити програм спровођења родних процена/анализа, у складу са својим приоритетима, средствима и временским оквиром које ће уврстити или узети у обзир у свом Акционом плану за равноправност.

(3) Родна процена/анализа ће укључити следеће кораке као релевантне:

- Ревизију постојећих стратегија, процедура, пракси, метода и обима употребе, како би се проценило да ли постоји било каква неправедна дискриминација, да ли су базиране на родним стереотипима и да ли на адекватан начин узимају у обзир све специфичне потребе жена и мушкараца;
- Ревизију расподеле средстава, финансијских и оних других, у горе наведене сврхе;
- Идентификацију приоритета и по потреби, циљева, како би се решавала релевантна питања проистекла из ових ревизија, као и увела видљива побољшања у пружању услуга
- У раној фази, процењивање свих значајних предлога нових стратегија или измена већ постојећих; затим процедура и измена у расподели средстава, како би се утврдио њихов потенцијални утицај на жене и мушкарце и донеле коначне одлуке у светлу овако донесених закључака;
- Узимање у обзир потреба или интереса оних који су искусили вишеструку дискриминацију или се налазе у неповољнијем положају по више основа.

3 Процену у смислу из горе наведене дефиниције УН-а: "процењивањ[е] последица сваке планиране акције, укључујући законодавство, политике и програме, по жене и мушкарце, у свим областима и на свим нивоима".

Члан 10.

Вишеструка дискриминација или неповољан положај

- (1) Потписница препознаје да је забрањена дискриминација по сваком основу, као што је пол, раса, етничка припадност или порекло, генетске карактеристике, језик, религија или веровање, политичко или друго мишљење, припадност националној мањини, имовина, рођење, инвалидитет, годиште или сексуална оријентација.
- (2) Потписница даље препознаје да је, упркос овој забрани, много жена и мушкараца вишеструко дискриминисано или стављено у неповољан положај, укључујући и друштвено-економски, што директно утиче на њихову могућност да користе друга права утврђена и прописана овом Повељом.
- (3) Потписница се обавезује да ће, у домену својих надлежности, предузети све прихватљиве мере у борби против последица вишеструке дискриминације или неповољног положаја, укључујући:
 - Узимање у обзир питања вишеструке дискриминације или неповољног положаја у свом Акционом плану за равноправност и родним проценама;
 - Могућност да се питања која проистичу из вишеструке дискриминације или неповољног положаја узму у обзир приликом спровођења активности или мера утврђених другим Члановима ове Повеље;
 - Спровођење кампања јавног информисања у борби против стереотипа и промовисање једнаког третмана за оне жене и мушкарце који су можда били жртве вишеструке дискриминације или се налазе у неповољном положају по више основа;
 - Примена посебних мера како би се одговорило на специфичне потреба жена и мушкараца миграната.

УЛОГА ПОСЛОДАВЦА

Члан 11.

- (1) Потписница у улози послодавца признаје право родне равноправности у свим аспектима запошљавања, укључујући организацију и услове рада.
- (2) Потписница признаје право на усклађивање професионалног, друштвеног и приватног живота, право на достојанство и безбедност на радном месту.
- (3) Потписник се обавезује да ће предузети све прихватљиве мере, укључујући позитивне мере у оквиру својих правних моћи, у циљу пружања подршке горе наведеним правима.
- (4) Мере из става 3 подразумевају и следеће:
 - (а) Ревизију релевантних стратегија и процедура везаних за запошљавање у својој организацији, као и развој и спровођење дела о запошљавању из свог Акционог плана за равноправност у циљу решавања неравноправности у прихватљивом временском периоду, посвећујући пажњу, између осталог:
 - Једнаким платама, укључујући једнаке плате за рад од једнаке вредности,
 - Ревизији плата, награда, платног система и хонорара,

- Мерама којима се обезбеђује фер и јасно унапређење и развој каријерних прилика,
 - Мерама којима се обезбеђује подједнако учешће жена и мушкараца на свим нивоима, нарочито којима се решава свака неједнакост на вишим управљачким нивоима,
 - Мерама којима се решава свако раздвајање посла базирано на полу, као и мере којима се охрабрују запослени да се баве нетрадиционалним врстама запослења,
 - Мерама којима се обезбеђује поштено запошљавање,
 - Мерама којима се обезбеђују адекватни, здрави и безбедни услови за рад,
 - Процедурама консултација са запосленима и њиховим синдикатима чиме се омогућава подједнако учешће жена и мушкараца у свим саветодавним преговарачким телима.
- (б) Противљење сексуалном узнемиравању на радном месту, стављајући јасно до знања да је такво понашање неприхватљиво, пружајући подршку жртвама, уводећи и спроводећи јасне стратегије обрачунавања са преступницима и подижући свест радника о овом проблему;
- (ц) Тежњу ка таквој радној снази на свим нивоима организације која ће рефлектовати друштвену, економску и културну разноликост њиховог локалног становништва;
- (д) Могућност усклађивања професионалног, друштвеног и приватног живота:
- Представљањем стратегија које омогућавају, где је то могуће, прилагођавање радног времена и договора око неге особа зависних од запослених,
 - Охрабривањем мушкараца да искористе своје право одсуства ради неге зависних особа.

ЈАВНЕ НАБАВКЕ И УГОВАРАЊЕ

Члан 12.

- (1) Потписница је дужна да у процесу спровођења задатака и обавеза везаних за јавне набавке, укључујући и уговоре са добављачима, пружање услуга или изведбу радова, заговара родну равноправност.
- (2) Поменута дужност потписнице је од посебног значаја тамо где уговором препушта другом правном лицу пружање релевантних јавних услуга, за шта је потписница одговорна по закону. У таквим случајевима, потписница настоји да правно лице које добије посао (независно од врсте власништва) има исте обавезе по питању залагања за родну равноправност као да је потписница директно пружала ту услугу.
- (3) Потписница се даље обавезује да спроведе, где год је то примењиво, следеће кораке:
- (а) За сваки посао од важности који жели да склопи, да размотри релевантне родне импликације и прилике да заговара равноправност;
 - (б) Да омогући да уговорне одредбе обухвате циљеве родне равноправности; (ц) Да омогући да остали услови прописани уговором који се односе на релевантан посао обухвате и рефлектују те циљеве;
 - (д) Да искористи надлежност прописану законима о јавним набавкама Европске уније да утврди услове рада и учинка који обухватају питања од социјалног значаја;
 - (е) Да особље или саветници буду одговорни за послове јавних набавки а уговорни партнери свесни родне равноправности у свом послу, укључујући организовање тренинга у те сврхе;
 - (ф) Да одредбе главног уговора укључе и услов да су и подизвођачи дужни да раде у складу са обавезом да заговарају родну равноправност.

УЛОГА ПРУЖАЊА УСЛУГА

Члан 13.

Едукација и доживотно учење

- (1) Потписница признаје право на едукацију, као и право на приступ свим стручним и сталним обукама. Потписница признаје битну улогу едукације у пружању једнаких могућности, стицању неопходних животних и радних способности, као и у обезбеђивању нових могућности за професионално и стручно усавршавање у свим животним добима.
- (2) Потписница се обавезује да ће у оквиру својих надлежности, обезбедити или заговарати једнаку могућност едукације, стручне и сталне обуке за жене и мушкарце, девојчице и дечаке.
- (3) Потписница препознаје потребу да елиминише свако стереотипно схватање улоге жена и мушкараца у свим облицима едукације. Да би то постигла, потписница се обавезује да ће спроводити или заговарати следеће мере:
- Ревизију материјала, школских и других образовних програма и предавачких метода, како би се спречило стереотипно понашање и деловање,

- Спровођење посебних активности којима се подстиче нетрадиционални избор каријере,
- У оквиру курсева за едукацију грађана, посебно укључити елементе који истичу значај једнаког учешћа жена и мушкараца у демократским процесима.
- (4) Потписница признаје да начини на који су уређене школе и друге образовне установе представљају важне моделе за децу и младе. Стога се обавезује да ће заговарати подједнако учешће жена и мушкараца на свим нивоима школске организације и управе.

Члан 14.

Здравство

(1) Потписница признаје право свих на високи ниво физичког и менталног здравља и утврђује да је приступ квалитетном здравству и лечењу, као и превентивној нези за жене и мушкарце од велике важности за остваривање овог права.

(2) Потписница признаје да лекарске и здравствене услуге морају узети у обзир различите потребе жена и мушкараца како би се обезбедиле једнаке могућности за њихово здравље. Потписница такође признаје да ове потребе не произилазе само из биолошких разлика, већ и из различитих животних и радних услова и стереотипних понашања и претпоставки.

(3) Потписница се обавезује да у оквиру својих дужности предузме све одговарајуће активности, како би промовисала и својим грађанима обезбедила највиши ниво здравствене заштите. У ту сврху, потписница ће спроводити или заговарати следеће мере:

- Укључити принцип родне равноправности и родне осетљивости у планирање, финансирање и пружање здравствених и медицинских услуга,
- Постарати се да активности за промовисање здравства, укључујући и оне које имају за циљ подстицање здраве исхране и важност физичке активности, укључе и препознавање различитих потреба и положаја жена и мушкараца,
- Постарати се да здравствени радници, укључујући и оне који учествују у промовисању здравства, препознају начине на које род утиче на медицинску и здравствену заштиту, као и да узму у обзир различита искуства жена и мушкараца у том домену,
- Постарати се да жене и мушкарци имају приступ одговарајућим информацијама о здравству.

Члан 15.

Социјална заштита и услуге

(1) Потписница признаје право свих на нужну социјалну заштиту, као и на социјалну помоћ у случају потребе.

(2) Потписница признаје различите потребе жена и мушкараца које могу да проистекну из разлика у њиховим друштвеним и економским приликама и других фактора. Стога, да би осигурала једнако право жена и мушкараца на социјалну заштиту и социјалне услуге, потписница ће спровести све могуће кораке да:

- Укључи принцип родне равноправности и родне осетљивости у планирање, финансирање и пружање услуга социјалне заштите
- Обезбеди да они који пружају социјалну заштиту и услуге препознају начине на које род утиче на ове услуге, као и да узму у обзир различита искуства жена и мушкараца у том домену.

Члан 16.

Брига за децу и дечија заштита

(1) Потписница признаје важну улогу коју имају квалитетне и приступачне јаслице, обданишта и друге установе за бригу о деци, доступне свим родитељима и старатељима без обзира на њихову финансијску ситуацију, у залагању за праву равноправност између жена и мушкараца и могућности да ускладе свој професионални, јавни и приватни живот. Потписница такође признаје допринос који такве установе дају економском и друштвеном животу и структури локалне заједнице и друштву уопште.

(2) Потписница се обавезује да јој један од приоритета буде пружање таквих услуга, односно подршка таквим услугама, директно или кроз друге изворе. Даље се обавезује да подстакне пружање таквих услуга од стране других, укључујући и локалне послодавце.

(3) Потписница такође признаје да је одгајање деце заједничка одговорност жена и мушкараца и уопште друштва, и обавезује се на борбу против родног стереотипа да је брига о детету у главном дужност и одговорност жена.

Члан 17.

Старање о другим издржаваним особама

- (1) Потписница признаје одговорност жена и мушкараца да се старају о другим издржаваним или немоћним особама осим деце и да та одговорност може утицати на њихову улогу у економском и друштвеном животу.
- (2) Потписница такође признаје да су те обавезе непропорционално подељене, те стога представљају препреку постизању пуне равноправности између жена и мушкараца.
- (3) Потписница се обавезује да ће се борити против неравноправности тако што ће:
- Један од њених приоритета бити да обезбеди и промовише високи квалитет одговарајуће заштите за немоћна лица, директно или путем других извора,
 - Обезбедити помоћ и могућности за лица која су се нашла у друштвеној изолацији због старања о немоћним лицима,
 - Спроводити кампање против стереотипа који подразумевају да је старање о немоћним особама првенствено дужност жена.

Члан 18.

Друштвена укљученост

- (1) Потписница признаје право свих на заштиту од сиромаштва и друштвене искључености, као и да су жене уопште склоније да буду друштвено искључене зато што имају мање приступа средствима, роби, услугама и повољним приликама од мушкараца.
- (2) Потписница се стога обавезује да ће кроз своје активности и услуге, и у сарадњи са друштвеним партнерима, предузети мере у оквиру свеобухватног и усклађеног приступа да:
- Потпомогне ефикасни приступ запослењу, становању, обукама, образовању, култури, информационим и комуникационим технологијама, социјалној и здравственој помоћи свим лицима која живе или ризикују да се нађу у друштвеној искључености или сиромаштву,
 - Препозна посебне потребе и положај жена које су искусиле друштвену искљученост,
 - Потпомогне интеграцију жена и мушкараца миграната, у односу на њихове специфичне потребе.

Члан 19.

Становање

- (1) Потписница признаје право на становање као и да приступ квалитетном становању представља једну од најосновнијих људских потреба, неопходних за добробит особе и њене породице.
- (2) Потписница признаје да жене и мушкарци често имају специфичне и јасне потребе везане за становање које морају бити у потпуности узете у обзир, укључујући и чињеницу да:
- (а) У просеку жене имају мање прихода и средстава од мушкараца, те стога траже смештај који себи могу да приуште;
 - (б) Жене су главе домаћинства у већини породица са једним родитељем, којима је потребан друштвени смештај;
 - (ц) Угрожени мушкарци су често и најбројнији међу бескућницима.
- (3) Потписница се стога обавезује да ће, уколико је то могуће:
- (а) Омогућити или потпомоћи проналажење смештаја адекватне величине и стандарда, са приступним животним условима за све и доступним најнужнијим услугама;
 - (б) Предузети кораке у спречавању бескућништва, а посебно пружити помоћ бескућницима, у складу са критеријумима потребе, степена угрожености и недискриминације;
 - (ц) У складу са могућностима, помоћи плаћање смештаја онима без адекватних средстава.
- (4) Потписница се такође обавезује да ће обезбедити или заговарати једнако право жена и мушкараца да буду станари, имаоци или на неки други начин власници својих домова, као и да, у ту сврху, користи своје моћи или утицај да омогући да жене имају једнако право на хипотеку и друге облике финансијске помоћи и кредита у сврху обезбеђивања стамбеног простора.

Члан 20.

Култура, спорт и рекреација

- (1) Потписница признаје право свих да учествују у културном животу и уживају у уметности.
- (2) Потписница такође признаје улогу спорта коју он има када је у питању допринос животу једне заједнице и обезбеђивање права на здравство као из Члана 14. Такође признаје да жене и мушкарци имају исто право на равноправан приступ културним, рекреативним и спортским активностима и објектима.
- (3) Потписница признаје да жене и мушкарци могу имати различита искуства и интересе по питању културе, спорта и рекреације, и да то може бити резултат родног стереотипног размишљања и деловања, па се стога обавезује да ће спроводити и промовисати мере које укључују, по потреби:
 - Обезбедити да жене и мушкарци, дечаци и девојчице имају подједнак приступ спортским, рекреативним и културним објектима и активностима,
 - Подстицати жене и мушкарце, дечаке и девојчице да равноправно учествују у спортским и културним активностима, укључујући и оне које се традиционално сматрају "женским" или "мушким",
 - Подстицати уметнике, као и културна и спортска удружења, да промовишу културне и спортске активности које оспоравају стереотипне ставове о женама и мушкарцима,
 - Подстицати јавне библиотеке да оспоравају родне стереотипе избором књига и других материјала.

Члан 21.

Сигурност и безбедност

- (1) Потписница признаје право сваке жене и мушкарца на безбедност и слободу кретања, као и да ова права не могу бити слободно или једнако спровођена уколико жене и мушкарци нису сигурни или безбедни, било у приватном или јавном сектору, или ако се не осећају сигурно или безбедно.
- (2) Потписница такође признаје да се жене и мушкарци, делом због различитих обавеза или животног стила, често суочавају са различитим проблемима у погледу сигурности и безбедности, који се морају решавати.
- (3) Потписница се стога обавезује да ће:
 - (а) Из перспективе рода анализирати статистику која се тиче броја и модела инцидената (укључујући озбиљне прекршаје против појединаца) који утичу на безбедност или сигурност жена и мушкараца као и да, уколико сматра да је прикладно, измери степен и природу страха или прекршаја или других извора несигурности;
 - (б) Развити и спровести планове, стратегије и активности, укључујући и одређена побољшања стања или уређења локалне средине (на пример, саобраћајне раскрснице, паркиралишта, улична расвета), или управљачких и сродних служби, у циљу побољшања практичне безбедности и сигурности жена и мушкараца, као и да тежи да смањи њихов доживљај недовољне сигурности и безбедности.

Члан 22.

Родно засновано насиље

- (1) Потписница признаје да насиље, засновано на родним разликама, које више угрожава жене, представља кршење основних људских права и рушење достојанства и физичког и емоционалног интегритета људског бића.
- (2) Потписница признаје да родно засновано насиље проистиче из идеје преступника да је један пол супериорнији у односу на други у контексту неједнаког односа снага.
- (3) Потписница се стога обавезује да установи и подржи стратегије и акције против родно заснованог насиља, укључујући и да:
 - Обезбеди или потпомогне подршку жртвама,
 - Информише јавност, на свим релевантним језицима, о помоћи која је обезбеђена у тој области,
 - Омогући да професионални кадар прође обуку о препознавању жртава и помоћи,
 - Омогући ефектну сарадњу између релевантних служби и полиције, здравствених и стамбених служби,

- Промовише кампање о подизању свести грађана и едукативних програма усмерених ка потенцијалним и стварним жртвама и преступницима.

Члан 23.

Трговина људима

(1) Потписница признаје да криминална радња трговине људима, која више угрожава жене и девојке, представља кршење фундаменталних људских права и нарушавање достојанства и физичког и емоционалног интегритета људског бића.

(2) Потписница се обавезује да установи и подржи стратегије и акције у циљу превенције трговине људима укључујући и:

- Кампање ширења информација и подизања нивоа свести грађана,
- Програме обуке за професионалне кадрове одговорне за препознавање и пружање подршке жртвама,
- Мере у циљу обесхрабтивања потражње,
- Одговарајуће мере помоћи жртвама укључујући могућност лечења, адекватног и сигурног смештаја и преводилачких услуга.

Планирање и одрживи развој

Члан 24.

Одрживи развој

(1) Потписница признаје да, у стратегијама планирања и развоја својих региона у будућности, принципи одрживог развоја морају бити у потпуности поштовани, обухвативши равнoправну интеграцију економске, друштвене, еколошке и културне димензије, и да посебно укључују потребу за промоцијом и постизањем равноправности између жена и мушкараца.

(2) Потписница се стога обавезује да уврсти принцип равноправности између жена и мушкараца као фундаменталну димензију у своје планирање или развој стратегија за одрживи развој свог региона.

Члан 25.

Урбанизам и локално планирање

(1) Потписница препознаје важност свог просторног, транспортног, економског развоја и стратегије коришћења земљишта и планова за стварање услова у оквиру којих право на равноправност између жена и мушкараца на локалном нивоу може бити у потпуности примењено.

(2) Потписница се обавезује да ће приликом састављања, усвајања и спровођења таквих стратегија и планова:

- Узети у обзир потребу да заговара ефективну равноправност у свим аспектима живота у локалној заједници,
- Узети у обзир посебне потребе жена и мушкараца везане за, на пример, запошљавање, приступ услугама, културни живот, образовање и породичне обавезе, и то на основу релевантних локалних и других података, укључујући и родну процену/анализу које је сама спровела,
- Да усвоји високо квалитетна пројектна решења која узимају у обзир посебне потребе жена и мушкараца.

Члан 26.

Мобилност и транспорт

(1) Потписница признаје да су мобилност и приступ превозним средствима нужан услов у примени права, задатака и активности жена и мушкараца, укључујући и запошљавање, едукацију, културу и приступ неопходним службама и услугама. Такође признаје да одрживост и успех општине или региона у многоме зависи од степена развоја ефективне, висококвалитетне транспортне инфраструктуре и услуга јавног превоза.

(2) Потписница такође признаје да жене и мушкарци често у пракси имају различите потребе и моделе коришћења мобилности и транспорта, а које су базиране на факторима као што су

примања, старатељске обавезе или радно време, као и да због тога пропорционално има више жена корисника јавног превоза него мушкараца.

(3) Потписница се стога обавезује:

(а) да ће узимати у обзир релевантне потребе и моделе коришћења транспорта жена и мушкараца, укључујући и становнике градских и руралних средина;

(б) да ће омогућити да транспортне услуге доступне грађанима у датој области задовољавају посебне и заједничке потребе жена и мушкараца, као и постизање праве равноправности између жена и мушкараца на локалном нивоу.

(4) Потписница се даље обавезује да ће се залагати за прогресиван напредак услуга јавног превоза према и унутар општине, укључујући и интермодалне везе, у циљу задовољавања посебних и општих потреба жена и мушкараца за редовним, јефтиним, сигурним и доступним превозом, као и у циљу доприноса одрживом развоју.

Члан 27.

Економски развој

(1) Потписница признаје да је уравнотежен и одржив економски развој витална компонента успешне општине или региона, као и да њене активности и услуге у овој области могу значајно да допринесу напретку у равноправности између жена и мушкараца.

(2) Потписница препознаје потребу да повећа брзину и квалитет запослења жена, а такође признаје и да је степен ризика од сиромаштва, повезан са дугорочном незапосленošћу и неплаћеним послом, нарочито висок код жена.

(3) Потписница се обавезује да ће у потпуности уврстити потребе и интересе жена и мушкараца у своје активности и услуге на пољу економског развоја, као и прилике да унапреди једнакост међу њима, и да предузме одговарајуће активности у ту сврху. Те акције могу да укључе:

- Помоћ женама предузетницама,

- Финансијску и другу помоћ предузећима у циљу промовисања родне равноправности, Подстицање обуке жена приправника у стицању вештина и квалификација за послове који се традиционално сматрају "мушким" или обрнуто,

- Подстицање послодаваца да запошљавају жене приправнике у складу са њиховим вештинама, квалификацијама и позицијама које се традиционално сматрају "мушким" и обрнуто.

Члан 28.

Животна средина

(1) Потписница признаје своју дужност да ради у правцу постизања високог нивоа заштите и унапређења квалитета животне средине у својој општини, укључујући локалне стратегије везане за отпад, буку, квалитет ваздуха, природне разлике и утицај на климатске промене. Потписница признаје једнако право жена и мушкараца да имају корист од услуга и стратегија везаних за животу средину.

(2) Потписница признаје да се животи жена и мушкараца у многоме разликују, и да се жене и мушкарци разликују у коришћењу услуга и јавних или отворених простора на локалном нивоу, или се суочавају са различитим проблемима везаним за животну средину.

(3) Потписница се у складу са тим обавезује да ће, приликом развијања својих стратегија и услуга везаних за животну средину, у потпуности и једнако водити рачуна о посебним потребама у животима жена и мушкараца, као и о принципима солидарности међу генерацијама.

УЛОГА НАДЗОРНОГ ТЕЛА

Члан 29.

Локална управа као надзорно тело

(1) Потписница препознаје, кроз спровођење својих задатака и надлежности као регулаторног тела релевантних активности у својој општини, важну улогу коју игра ефективна контрола и заштита потрошача у обезбеђивању сигурности и добробити локалног становништва, као и да тако уређене активности могу имати различит утицај на жене и мушкарце.

(2) Потписница се обавезује да ће, у оквиру спровођења својих надзорних задатака, узети у обзир посебне потребе, интересе и положај жена и мушкараца

TWINNING (БРАТИМЉЕЊЕ) И МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Члан 30.

(1) Потписница препознаје значај повезивања и европске и међународне сарадње са локалним и регионалним властима на зближавању грађана и промоцији заједничког учења и разумевања широм националних граница.

(2) Потписница се обавезује да ће кроз своје активности у области повезивања и европске и међународне сарадње:

- Равноправно укључити жене и мушкарце различитих положаја у поменуте активности,
- Искористити своје везе и европска и међународна партнерства као платформу за размену искустава и заједничког учења о питањима која се тичу равноправности жена и мушкараца,
- Уврстити димензију родне равноправности у своје активности децентрализоване сарадње.